

Que aquest mot català va, per una banda, amb l'oc. *garait/garach* i el fr. ant. *garait* (després *guéret*), i per altra banda, en forma més divergent, amb el cast. *barbecho* [1191, *barbeçar* grafiat *-eiar* 1074], port. *barbeito*, arag. ant. *barveyto* (mj. S. XIII), sard *barbattu*, i que tots plegats vénen en definitiva del ll. VERVACTUM id., tothom hi ha estat sempre d'acord. En el segon grup de formes no hi ha problema, ni en el pas de VEZ a VA: davant R (més que més R implosiva) és dels fets més corrents: també hem de creure que aquest VE- > VA- es troba a la base de les formes gallo-romàniques i catalanes, car la -az sembla ser la variant única antiga i general; i cal descartar la suggestió de continuïtat, des del llatí, en el fr. mod. *guéret*, no sols perquè és variant ben tardana [c. 1390], quan ja solen aparèixer casos de fluctuació a/e davant r, i privativa d'una minoria dels patuosos d'oïl, sinó perquè un VEZ antic en síl·laba inicial oberta mai hauria donat ge- (=gué-) sinó g²- (*venir, verai, bevant* > *buvant, fenouil* etc.); en canvi el fr. ant. *garait* amb a apareix des de fi S. XI (Roland) fins avui, en massa; i en llengua d'oc és general i des del S. XII.

Un canvi sí que hi és en la nostra forma i en les franceses: hi ha desaparegut la -v- interna. Que aquesta novetat ja degué sorgir en el llatí tardà, no en manca algun testimoni bastant antic i, concretament, no sols en glosses (*veractum dictum quasi* --- CGL v, 252.22), sinó que encara que a Sant Isidor li serveixi de marxapeu per a una etimologia (*Etym.* xvii, ii, 5) que es creu errònia, no basta això per creure-ho artificios, puix que està comprovat per la meitat de les llengües romàniques que han servat el mot. És sens dubte un fet fonètic, basat en el joc a què sol donar lloc la seqüència v-v, i en particular quan hi ha r entremig; és sabut que no hi ha seqüència que es presti tant a les dissimilacions eliminatòries com hi és propensa la de dues labials sonores (*vivat/viat(z)/ivaç, vianda*, al. *weiber vivarium*, cat. *La Baells* < *Labe(z)bell*s LAPIDES BELLOS, *Biure* < *Be(v)viure*, Ila- < VILLA: *La Febror* etc.); però d'altra banda no deixa d'haver-hi nexa amb les dilacions entre v i b, que constatem en tants mots d'aquesta estructura: VERBENA > cat. i cast. ant. *berbena*, però fr. *verveine*; VERVEX > fr. *brebis*, VERBASCUM > *barb*- etc. — entre ells VERVACTUM > ll. vg. Sud i SO. *BERBACTUM* (*barbecho* etc.) que ja tenim documentat en la *Mulomedicina Chironis*.

En un mot, no cal preocupar-se per aquesta reducció a VERACTUM. Ni ens ha de preocupar el passat llunyà del mot, que en llatí pertany als grans clàssics com Virgili. El problema, però, està en el canvi de v- en gū-, que sens dubte suposa una w- precedent (de fet agn. *waret*, norm. *vualet* S. XVI, verb fr. *warreter* 'donar una primera llaurada' S. XIII). I tals innovacions no són inoïdes, però sí anòmales i excepcionals. Per comprendre-ho, en aquest cas s'han fet bastants esforços, però l'únic pas una mica ferm el va fer M-Lübke, en la *Romanische Grammatik* (I, 216, § 416), en aplegar els set o vuit casos que es registren d'això en gallo-romànic (alguns d'ells alhora it. i hispànic).

Deixant els casos on segueix una o/u (*goupil* etc.),

on la innovació pot ser merament fonètica, es té la impressió més o menys segura que en els altres set ha obrat una influència germànica; explicació sense dificultat quan hi ha un sinònim germànic i semblant, amb w- (*GUAL, GASTAR*, fr. *guêpe*), explicació ben acceptable encara en d'altres, on els fets són menys clars, quan hi ha quelcom de lexical que hi pot donar peu,³ més que més si es tracta de camps semàntics favorables al germanisme: armament, fr. *gaîne*, el món de la superstició i de la màgia (*gui, guivre*), o el del vestir i ornament dels nobles (en el DCEC hi he afegit el cast. *guedeja* i algun altre).

Comptem, doncs, encara que sigui a priori, amb una forta presumpció favorable a admetre l'acció d'un agent germànic, també en el nostre cas. En l'aspecte semàntic no podem ni devem ser rotunds: el del conreu i la llaurança no és pas dels terrenys més favorables a influències germàniques ni n'és dels més remots, car l'home de la gleba estava fortament subjecte a la vigilància del món dels senyors i al control del vell dret consuetudinari i feudal. Hi ha sobretot l'argument massís i indefugible: de quina altra manera es podria explicar? Car a penes es pot pensar en res més.

I no obstant el fet és que els romanistes en aquest cas no han trobat cap influència concreta que convenci ni sigui gaire digna de discussió. Car dir, com fa Baist (*ZRPb.* xxxix, 428), i més o menys repeteixen M-L. (*REW*, 9264) i Bloch_{1,2}, que «el mot, adoptat pels francs, fou pronunciat per aquests amb w- i això fou imitat per la gent romànica», afirmació vaga i apriorística, és quasi no dir res (especialment mancants raons socio-lingüístiques que no trontollin), quan no adduïm indicis tangibles en què recolzi. M-L. havia suggerit influència d'un francic WERKAN, tímidament,⁴ car l'afinitat semàntica d'un verb per a 'treballar' o 'obrar' amb el substantiu *guaret*, és massa vaga. Gamillsche (1926, *Fs. d. Wiener Bibl.* 240; i 1928, *EWFS*, s. v.) suggereix que el mot inductor fos un francic *WARISKAPI que postula amb un significat com 'terrenys públics destinats jurídicament a pastura', però com a prova d'això només es troba un terme de dret jurisdiccional en neerfl. mj. *waerschap*, i aquest només ha passat al való antic (Liege, Namur, Dinant, Tournai), amb diversos testimonis de fi S. XIII fins c. 1500 —sembla que tingui més raó el FEW xvii, 448a, en considerar-lo manlleu neerlandès i mot tardà— ço que fóra ben magre suport per a atribuir-ho als francs; en tot cas que un mot de difusió tan local sigui responsable d'un canvi que triomfa en romànic des del Canal fins a Alacant, no es pot acceptar ni mereix més discussió, i el mateix Gamillscheg, en *Rom. Germ.* ja no fa referència a la idea ni parla per res de *guéret/guaret*.⁵

En fi s'ha parlat d'un *WRAITA o *WRËT 'camf conreu'. Ben inconsistent; car només es basa en una llengua escandinava; va suggerir-ho un escandinavista (H. Peterson, *ZRPb.* xxx, 470), suec *vret* («Ackerfeld»), hi insistí Bruch (*ZRPb.* I, 104-5) afegint-hi que també es troba en algun dialecte noruec *wrei* 'solc', 'franja', 'rengle': no havent-hi res d'això en les llengües germàniques d'Occident ni d'Orient (el sig